

Mottagare

Ilmatar Loviisa Oy

Dokumenttyp

Behovsprövning av Naturabedömning

Datum

23.9.2019

ILMATAR LOVIISA OY

TETOM VINDKRAFTSPARK I LOVISA

– BEHOVSPRÖVNING AV NATURABE-

DÖMNING

ILMATAR LOVIISA OY
TETOM VINDKRAFTSPARK I LOVISA –
BEHOVSPRÖVNING AV NATURABEDÖMNING

Datum **23.9.2019**
Skriven av **Jussi Mäkinen**
Granskare **Kaisa Torri**
Beskrivning **Behovsprövning av Naturabedömning av Tetom vindkraftsprojekts konsekvenser för Naturaområdet Pernåvikarnas och Pernå skärgårds havsskyddsområde.**

Referens **1510014407**

INNEHÅLL

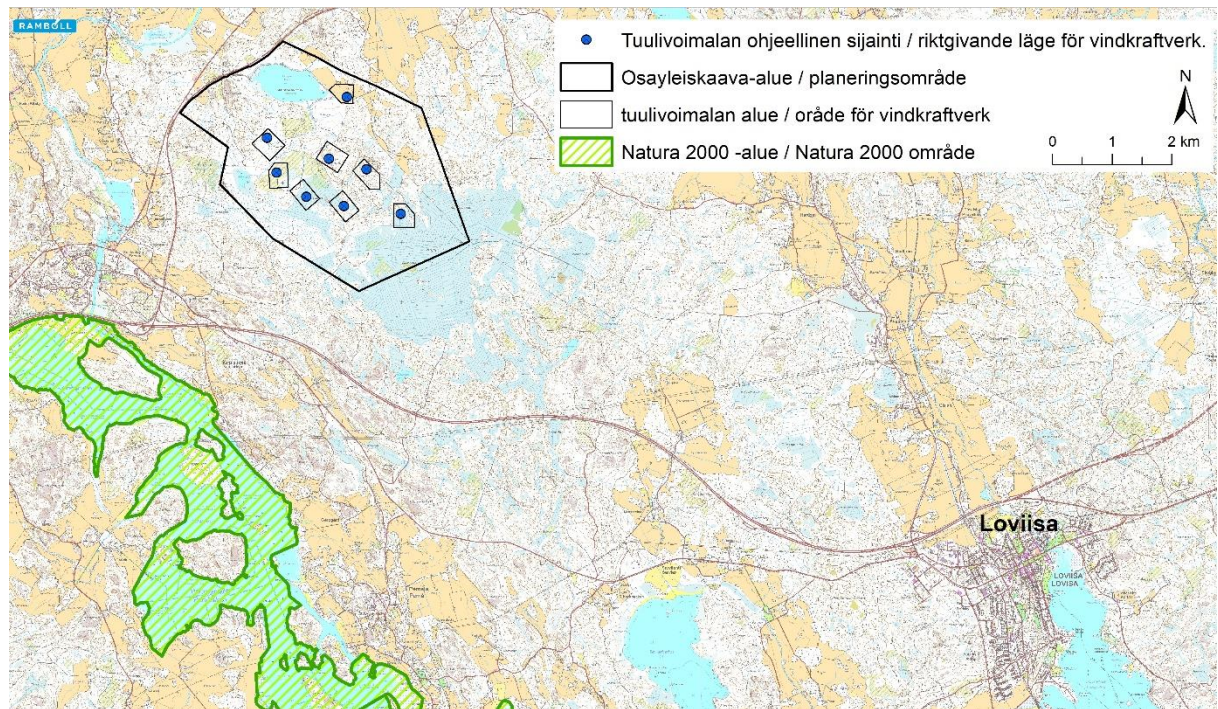
1.	Inledning	1
2.	Allmänt om behovsprövning av naturabedömning	2
2.1	Lagstiftning	2
2.2	Hur bedömningsskyldigheten avgörs	2
2.3	Behovsprövning av Naturabedömning	3
3.	Material och bedömningsmetoder	3
4.	Projektbeskrivning	3
5.	Projektkonsekvensernas uppkomst	4
5.1	Konsekvenser för vegetation och naturtyper	4
5.2	Konsekvenser för arterna i habitatdirektivets bilaga II	5
5.3	Konsekvenser för fåglarna	5
6.	Naturaområdet Pernåvikarnas och Pernå skärgårds havsskyddsområde	6
6.1	Allmän beskrivning	6
6.2	Metoder att genomföra skyddet	6
6.3	Habitatdirektivets naturtyper	7
6.4	Arter i habitatdirektivets bilaga II	8
6.5	Arter i fågeldirektivets bilaga I och regelbundet förekommande flyttfågelarter	8
7.	Konsekvenser för Naturaområdet	9
7.1	Habitatdirektivets naturtyper	9
7.2	Arter i habitatdirektivets bilaga II	9
7.3	Arter i fågeldirektivets bilaga I och regelbundet förekommande flyttfågelarter	9
7.3.1	Konsekvenser för häckande arter	9
7.3.2	Konsekvenser för flyttande arter	9
8.	Kumulativa effekter	11
8.1	Vindkraftsparken i Gammelby	11
8.2	Andra vindkraftsområden i Nylands 4:e etappplansplan	11
8.3	Sammandrag av de kumulativa effekterna	12
9.	Osäkerhetsfaktorer	12
10.	Slutsatser	12
11.	Källor	13

Bilaga 1 [Endast för myndigheterna] Sekretessbe- lagd bedömning av arter

1. INLEDNING

Ilmatar Loviisa Oy planerar bygga en vindkraftspark på Tetomområdet i Lovisa cirka 10 kilometer nordväst om Lovisa centrum. Projektets delgeneralplan blev anhängig 26.8.2014 och det andra planutkastet var offentligt framlagt 31.5–1.7.2019. I planförslaget kommer åtta områden för vindkraftverk att anvisas på planeringsområdet. Vindkraftverkens totaleffekt blir mindre än 45 MW.

I anslutning till beredningen av delgeneralplanen har det gjorts en behovsprövning av Naturabedömning redan för 1:a och 2:a planutkastet beträffande eventuella konsekvenser för Naturaområdet Pernåvikarnas och Pernå skärgårds havsskyddsområde. Den här behovsprövningen är en uppdaterad version för planens förslagsskede. I den här versionen har man beaktat ändringarna i planeringen och den nyaste tillgängliga informationen om naturvärdena på planeringsområdet och i dess näromgivning. Naturaområdet ligger 2,8 km sydväst om delgeneralplanens planeringsområde. Vindkraftverkens platser, som anges i planen, ligger som närmast cirka 3,6 kilometer från Naturaområdets yttre gräns.

Figur 1. Planeringsområdets läge och avgränsning.

2. ALLMÄNT OM BEHOVSPRÖVNING AV NATURABEDÖMNING

2.1 Lagstiftning

Med hjälp av nätverket Natura skyddas de naturtyper, arter och deras livsmiljöer som avses i EU:s habitatdirektiv (892/43/EEG) och fågeldirektiv (79/409/EEG) och som förekommer på de områden som medlemsländerna har anmält eller föreslagit till nätverket Natura. Medlemsstaterna ska se till att en s.k. Naturbedömning görs vid beredningen av projekt och planer och vid beslutsfattande om dem så att det säkerställs att de naturvärden som utgör grund för att områdena har införlivats i eller föreslagits till nätverket Natura inte väsentligt försämras. Verksamhet som väsentligt försämrar skyddsvärdena är förbjuden både på området och utanför dess gränser.

På ett område som hör till nätverket Natura måste skydd som motsvarar skyddsmålen genomföras. I Finland genomförs skyddet beroende på område bland annat i enlighet med naturvårdslagen, ödemarkslagen, marktäktslagen, forsskyddslagen och skogslagen. Sättet att genomföra skyddet påverkar bland annat vilka åtgärder som är möjliga på varje enskilt Naturaområde. Med stöd av naturvårdslagen har skyddet genomförts för de Naturaområden där vanlig markanvändning är starkast begränsad. På dessa områden är de flesta åtgärder som bearbetar miljön förbjudna. På de områden som är skyddade genom skogs- eller marktäktslagen är förbuden i allmänhet lindrigare och bl.a. småskaliga skogsbruksåtgärder samt marktäktsåtgärder kan vara tillåtna, om de genomförs på ett sätt som bevarar områdets naturvärden.

2.2 Hur bedömningskyldigheten avgörs

Enligt 66 § i naturvårdslagen får en myndighet inte bevilja tillstånd eller godkänna en plan som kan bedömas påtagligt försämra de naturvärden som utgör grund för att området har införlivats i nätverket Natura. I lagens 65 § konstateras om bedömning av projekts och planers konsekvenser för Natura:

”Om ett projekt eller en plan antingen i sig eller i samverkan med andra projekt eller planer sannolikt betydligt försämrar naturvärdena i ett område som statsrådet föreslagit för nätverket Natura 2000 eller som redan införlivats i nätverket, för vars skydd området har införlivats eller avses bli införlivat i nätverket Natura 2000, ska den som genomför projektet eller gör upp planen på behörigt sätt bedöma dessa konsekvenser” (Naturvårdslagen 65.1 §).

En skyldighet att bedöma Natura-påverkan uppstår, om projektets konsekvenser a) drabbar naturvärden som utgör grund för skyddet av Naturaområdet, b) är till sin karaktär försämrande, c) till sin art betydande samt d) enligt förhandsbedömning sannolika. Som grund för bedömningen undersöks i första hand de naturvärden som utgör grund för att området har införlivats i skyddsområdesnätverket Natura. Sådana är beroende på området:

- naturtyper i habitatdirektivets bilaga I (SAC-områden),
- arter i habitatdirektivets bilaga II (SAC-områden),
- fågelarter i fågeldirektivets bilaga I (SPA-områden),
- flyttfågelarter som avses i fågeldirektivets artikel 4.2 (SPA-områden)

Utgångspunkt för bedömningen är på SAC-områden alltså i regel skyddsvärden enligt habitatdirektivet (naturtyper och arter), på SPA-områden arter och flyttfågelarter som ingår i fågeldirektivet samt på SAC/SPA-områden båda. Utöver konsekvenser som berör enskilda naturtyper och arter ska projektets inverkan på Naturaområdets enhetlighet bedömas.

2.3 Behovsprövning av Naturabedömning

En behovsprövning av Naturabedömning föregår en eventuell Naturabedömning. I behovsprövningen beskrivs projektet, dess konsekvenser och Naturaområden som finns inom influensområdet och dessutom bedöms konsekvensernas betydelse. Som slutresultat av behovsprövningen ges en framställning om huruvida de planerade projekten påverkar Naturaområdenas skyddsmotiveringar så mycket att en egentlig Naturabedömning av objekten borde göras.

Som slutsats av behovsprövningen kan man för varje Naturaområde som ingår i projektets influensområde konstatera att projektet sannolikt inte påtagligt försämrar områdets skyddsmotiveringar (ingen Naturabedömning behövs) eller att projektet sannolikt påtagligt försämrar områdets skyddsmotiveringar (en Naturabedömning ska göras).

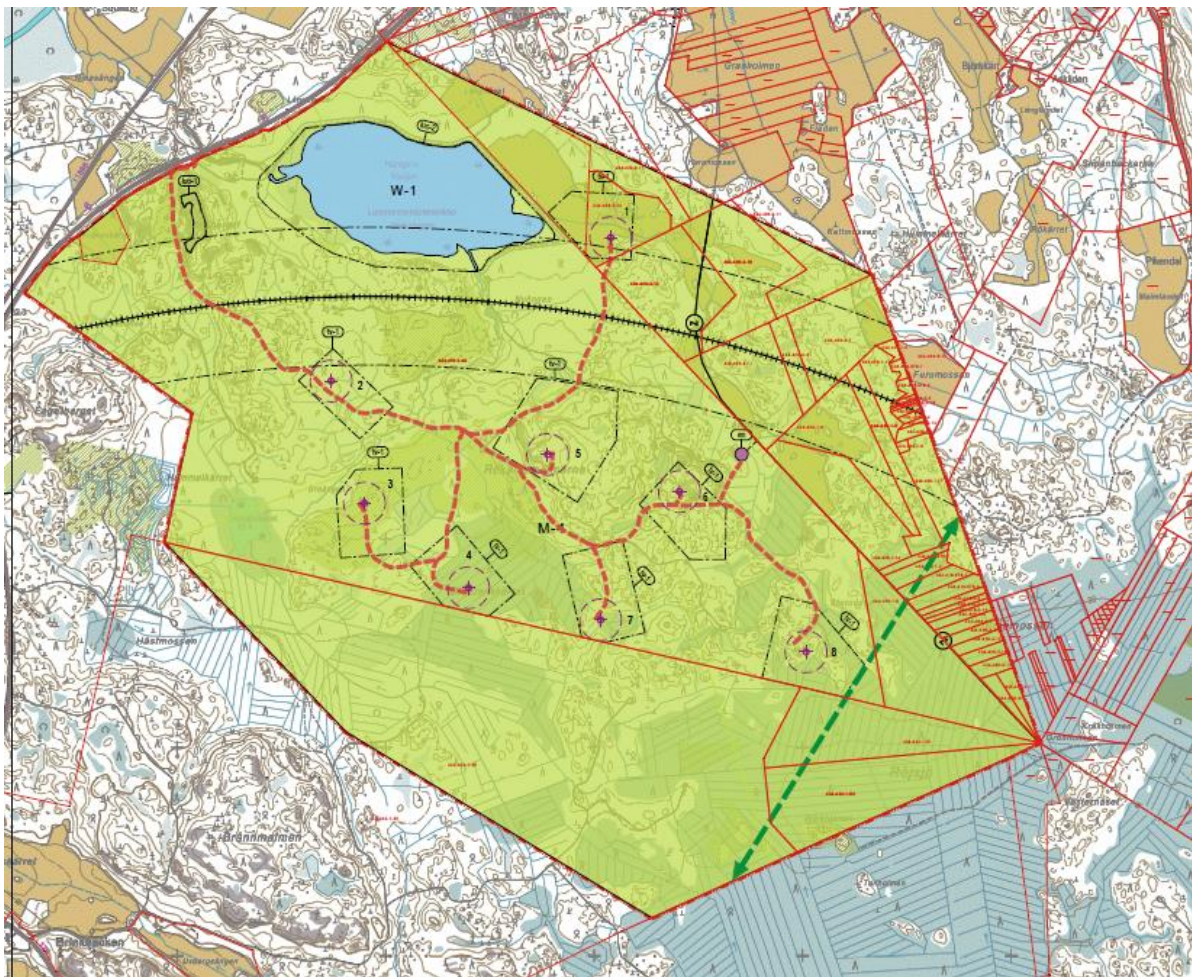
3. MATERIAL OCH BEDÖMNINGSMETODER

En behovsprövning av Naturabedömning gjordes för de utredningar som gjorts i samband med planläggningen och baserat på befintlig information om Naturaområdet. Nedan presenteras de främsta källorna som använts för behovsprövningen:

- Natura-datablanketten för Pernåvikarnas och Pernå skärgårds havsskyddsområde (statsrådets beslut om komplettering av Finlands förslag och anmälan till Europeiska unionens nätverk Natura 2000 samt revideringar av uppgifterna om Natura 2000-områdena 5.8.2018)
- Skötsel- och nyttjandeplanen för Gammelbyviken i Pernåviken (Vauhkonen 2007)
- Uppdaterade registeruppgifter om rovfåglarnas häckningssituation i planeringsområdets omgivning (situationen 06/2019)
- Uppföljning av rovfåglar vid Tetom vindkraftsprojekt i Lovisa 2019
- Utredning av höst- och vårflyttningen vid Tetom vindkraftsprojekt i Lovisa 2015–2016

4. PROJEKTBSKRIVNING

Planområdets areal är cirka 1180 ha och det anvisas som jord- och skogsbruksdominerat område (M-4). På området tillåts byggande som betjänar jord- och skogsbruk. På området finns två luo-objekt (luo-1/2) där område som är särskilt viktigt med tanke på naturens mångfald anvisas. På området får åtta vindkraftverk placeras på de områden som är särskilt anvisade för dem (tv-1) samt servicevägar, tekniska nätverk och monteringsområden för dem.

Figur 2. Utdrag ur vindkraftsprojektets planförslag. Figuren visar placeringen av vindkraftverkens områden samt läget för nya servicevägar eller vägar som ska förbättras.

5. PROJEKTKONSEKVENSERNAS UPPKOMST

5.1 Konsekvenser för vegetation och naturtyper

Medan vindkraftsparken byggs berör konsekvenserna för naturtyperna och vegetationen i första hand de områden där byggåtgärder utförs. Influensområdet består då alltså av planeringsområdet, främst de områden som används för byggnation. Träden fälls och ytvegetationen avlägsnas där vindkraftverkens fundament, lyft- och monteringsområden samt servicevägar ska anläggas. Då byggåtgärderna berör myrmarksområden eller andra områden med dålig bärighet kan man i samband med byggandet bli tvungen att byta ut jordmassor mot material med bättre bärighet. På områden med varierande terrängformer kan det bli nödvändigt med skärningar eller terrassering, vilket innebär att jordbyggnadsarbetena berör ett större område än bara de egentliga byggområdena.

Ytvattnet påverkas främst under byggtiden. Schaktningsarbetena kan orsaka kortvarig tilltäppning och grumling i naturliga vatten och diken i byggområdenas näromgivning. Lokala förändringar i vattenströmmarna samt fastsubstanshalterna i dikesvattnet kan också kortvarigt öka.

Under vindkraftsparkens drift påverkar den inte områdets ytvatten. Under byggtiden och driften hanteras små mängder bränslen och oljor, så projektet är förknippat med en liten risk för förorening av ytvattnet, om kemikalier och oljor kommer ut i marken. Konsekvenserna då driften upphör är jämförbara med konsekvenserna under byggtiden.

5.2 Konsekvenser för arterna i habitatdirektivets bilaga II

De största konsekvenserna av vindkraftsparker med tanke på faunan infaller främst under byggtiden, då den mänskliga aktiviteten på planområdet är som störst. Störningar och buller under byggtiden påverkar djuren i byggområdenas näromgivning. Influensområdet för buller under driften är mindre.

5.3 Konsekvenser för fåglarna

Fåglarna kan påverkas av vindkraften genom förlust av livsmiljö (kraftverkens byggplatser, servicevägar, jordkablar), kollisioner med vindkraftverken, barriäreffekter (ändringar i flygstråken, vissa områden undviks) samt bullret från kraftverken.

Vindkraftverken och deras servicevägar byggs på områden som används för skogsbruk, främst mineraljord. På grund av byggandet avlägsnas träden och ytjorden helt, vilket lokalt försämrar områdets lämplighet för fåglarnas häckning eller som födoområde. Där ett kraftverk ska resas röjs marken på mindre än 1 hektar. De befintliga skogsvägarnas bärighet måste dessutom i allmänhet förbättras och träd längs kanterna måste avlägsnas för att ge utrymme för transporter av långa element. Konsekvenserna är främst lokala och berör arter som häckar i omedelbar närhet av byggområdena. I vissa fall kan byggandet också försämma andra områden som är viktiga för livscykeln, till exempel spelområden eller födoområden som ligger utanför häckningsområdet.

Risken för att olika fågelarter ska kollidera med vindkraftverken beror på arten, väderförhållandena och olika skeden av fåglarnas livscykel. Fåglar som håller på att flytta är i allmänhet mera benägna att kollidera jämfört med lokala häckande fåglar, som i regel har anpassat sig till kraftverken. Allmänt taget löper stora arter som ytnyttjar stigande luftströmmar störst risk att kollidera med vindkraftverken. Sådana arter är bl.a. dagrovfåglar och trana. Dessa arter har i allmänhet också lång livstid, så om en hona kolliderar med ett kraftverk kan det ha större inverkan på artens beståndsutveckling än för tättingar som har kortare livslängd.

Att vindkraftverk kan få fåglar att söka sig bort eller att det uppstår barriäreffekter bedöms beröra endast de fågelarter som mest undviker mänsklig aktivitet och som är känsligast. För största delen av fågelarterna bedöms enstaka vindkraftverk inte påverka deras flygstråk. Sjö- och våtmarksfåglar är i allmänhet allra mest störningskänsliga i fråga om vindkraft. I synnerhet gäss som söker föda på åkrar har konstaterats undvika att vistas i närheten av vindkraftverk. För gäss har störningsavståndet i olika undersökningar varierat mellan 200 och 800 meter. Det har också noterats att rovfåglar och bl.a. tjädrar undviker skogsområden där den mänskliga aktiviteten har ökat.

Bullret kan försämma fåglarnas häckningsresultat på grund av att det överröstar fåglarnas läten. Många fågelarter försvarar och hävdar sitt revir genom att sjunga eller annars ha arttypiska läten. Det har observerats att sjungande fåglar ändrar sin sång i bullriga miljöer, antingen genom att höja tonhöjden, sjunga med kraftigare läte eller skjuta upp sitt sjungande till stunder då det är mindre buller. Förändringen i sångsättet eller tidpunkten för sången räcker dock inte till för att kompensera olägenheterna av bullret, vilket har märkts till exempel intill landsvägar, där fågelbestånden har noterats lida av bullret. Bullret från vägtrafiken har konstaterats börja påverka fågelbestånden negativt på skogbevuxna områden redan vid en bullernivå på 42–52 dB(A) och på öppna områden vid 47 dB(A). Ljudet från vindkraftverk är samma slags jämna ljud som bullret från vägtrafiken, så det orsakar inte den typ av skrämselreaktioner som är typiskt för impulsartat ljud.

Enligt bullermodelleringen som gjorts för Tetomområdet begränsas det buller som eventuellt kan störa fåglarna i regel till högst 1 km avstånd från kraftverken; längre bort från kraftverken är medelljudnivån i regel under 40 dB(A).

6. NATURAOMRÅDET PERNÅVIKARNAS OCH PERNÅ SKÄRGÅRDS HAVSSKYDDSSOMRÅDE

6.1 Allmän beskrivning

Natura 2000-området Pernåvikarnas och Pernå skärgårds havsskyddsområde (FI0100078) är ett vidsträckt havsområde som börjar i väster från Lillpernåviken i Borgå och når i öster till gränsen för Nylands miljöcentrals verksamhetsområde. Ute till havs sträcker sig området huvudsakligen till den yttre gränsen av vårt inre territorialvatten. I områdets östra del hänger Naturaområdet ihop med Naturaområdet Östra Finska vikens skärgård och vatten (FI0408001).

Till Naturaområdet hör främst havsområden som är skyddade med stöd av vattenlagen.

Avgränsningen omfattar också följande områden, som är avsedda att skyddas på annat sätt och som omfattar också landområden:

1. Lillpernåvikens fågelvatten och Ekbacken i Sannäs,
2. Gammelbyvikens fågelvatten och Pernåvikens naturskyddsområden,
3. Naturskyddsområden på privat och statlig mark i Borgå, Pernå, Lovisa och Strömfors skärgård, objekt som hör till strandskyddsprogrammet samt Hasselö lund, Gåsören och Gadarna.

Pernåvikarna och skärgården utanför utgör en ca 20 km lång kedja av organismsamhällen med tydligt varierande hydrologiska förhållanden. Områdena har i sin helhet också införts i förteckningen över internationellt betydelsefulla våtmarker och utgör alltså ett s.k. Ramsarobjekt.

Lillpernåviken och Pernåviken hör till de längsta havsvikarna vid sydkusten (över 10 km). Längst inne i vikarna mynnar Forsby å respektive Illbyån ut. Till området hör både inre skärgård, mellanskärgård och yttre skärgård samt öppet hav, så antalet naturtyper och organismarter är stort.

Pernåviken och Lillpernåviken är beträffande vegetationen eutrofa och har ett rikt bestånd av sjö- och våtmarksfåglar. De är klassificerade som nationellt värdefulla fågelvatten och de är också viktiga rastplatser för fåglarna under flyttningen. På stränderna finns också representativa ek- och lindlundar, bl.a. Ekbacken i Sannäs längst inne i Lillpernåviken samt lindlundarna på Baggholmen i Pernåviken. För området längst inne i Pernåviken, alltså Gammelbyviken, har en skötsel- och användningsplan utarbetats.

I den vidsträckta skärgården finns flera öar som är mycket betydelsefulla för havsfåglar (t.ex. Aspskär). Området är viktigt för skyddet av bl.a. den hotade skräntärnan. I skärgården finns också skär där den hotade gråsälén håller till.

Områdets vegetation är mångsidig. Öarna är huvudsakligen bergiga, men det finns också mycket representativa sand- och klapperstensstränder (t.ex. Gåsören, Våtskärs klippstrand och södra delen av Hudö). De sandiga, grunda havsbottenarna är viktiga födoområden för fåglar och även för fiskar och bottenjur. Vid stränderna finns ställvis representativa strandängar. Speciellt de öar i Pernå som hör till strandskyddsprogrammet har bibehållits obebyggda och har därför representativ vegetation.

I området ingår också värdefulla lundar, exempelvis den representativa lindlunden i södra delen av Hasselö i skärgården i sydöstra hörnet av Borgå.

6.2 Metoder att genomföra skyddet

En del av områdena hör till de nationella skyddsprogrammen:

De inre delarna av Lillpernåviken och Pernåviken hör till de vatten som kräver särskilt skydd samt till det nationella programmet för skydd av fågelvatten och skyddet av dem genomförs med stöd av vattenlagen och naturvårdslagen.

I Pernå och Lovisa finns 12 olika områden som hör till det riksomfattande strandskyddsprogrammet: Sandholmen-öarna, Pinnarudden, nordöstra delen av Käldö, nordöstra delen av Tjuvö, Ivarsholmen-öarna, östra stranden av Våtskär, södra stranden av Våtskär, västra stranden av Kejvsalö, östra stranden av Kejvsalö, sydöstra stranden av Kejvsalö, Storskarvens skärgård samt Gråsälslackarna-Klyvberget. Natura 2000-området förverkligas på basis av byggnadslagen och/eller naturvårdslagen på de markområden som hör till strandskyddsprogrammet.

I Borgå hör Hasselödalen på Hasselös södra strand samt Ekbacken i Sannäs längst inne i Lillpernåviken till det nationella lundskyddsprogrammet. Naturaområdena förverligas genom inrättande av ett skyddsområde enligt naturvårdslagen.

En del av områdena hör till naturskyddsområden som redan har inrättats eller ska inrättas enligt naturvårdslagen. Av de naturskyddsområden som staten äger hör Bisaballen, Grillskär och Söderskär i Strömfors, som är fredade genom en förordning, till Naturaområdet. Hudö i Pernå, Gåsören-Gaddarna i Pernå och Borgå yttre skärgård och i öster områdena vid Söderskär och Bysket och områdena söder om Orrengrund inrättas som naturskyddsområden.

Utöver ovannämnda områden hör många privata naturskyddsområden till Naturaområdet. Förutom områdena i skärgården är bl.a. en stor del av Pernåviken skyddad som privat skyddsområde.

6.3 Habitatdirektivets naturtyper

Skyddsmotiveringar för Naturaområdet är 23 Natura-naturtyper av vilka sex är särskilt skyddskrävande (*) naturtyper (Tabell 1).

Tabell 1. Natura-naturtyper som förekommer på Naturaområdet Pernåvikarnas och Pernå skärgårds havsskyddsområde.

Kod	Natura-naturtyp	Areal	Repre- senta- tivitet
1110	Sublittoral sandbankar	553	bety- dande
1130	Älv- och åmynningar	200	bety- dande
1150	*Laguner	2 400	god
1160	Stora grunda vikar och sund	120	bety- dande
1170	Rev	8 400	god
1210	Årlikvegetation på driftvallar	0,01	god
1220	Perenn vegetation på steniga stränder	28	ut- märkt
1230	Vegetationsklädda havsklippor vid Atlant- och Östersjökust	53,8	bety- dande
1610	Rullstensåsar i Östersjön med littoral och sublittoral vegetation	35	ut- märkt
1620	Boreala skär och små öar i Östersjön	70	ut- märkt
1630	*Havsstrandängar av Östersjötyp	15	god
1640	Sandstränder med perenn vegetation vid Östersjön	15,5	god
1650	Smala vikar vid boreal Östersjökust	10 900	ut- märkt
6270	*Artrika torra och friska låglandsgräsmarker	1	bety- dande
6430	Fuktiga högrötsängar	2	ej be- ty- dande

7140	Öppna svagt välvda mossar, fattigkärr, inter- mediära kärr och gungflyn	150	bety- dande
7160	Källor och källkärr	0,3	bety- dande
8220	Silikatrika bergsslutningar	10	bety- dande
9010	*Västlig taiga	70	bety- dande
9020	Boreonemorala äldre naturliga ädellövskogar av fennoskandisk typ med rik epifytflora	2	god
9050	Örtrika näringsrika skogar med gran av fen- noskandisk typ	25	god
9080	*Lövsumpskogar	1,6	bety- dande
91D0	*Skogbevuxna myrar	11	bety- dande

6.4 Arter i habitatdirektivets bilaga II

Av arterna i habitatdirektivets bilaga II påträffas gråsäl, östersjövikare och citronfläckad kärrtrollslända på området.

6.5 Arter i fågeldirektivets bilaga I och regelbundet förekommande flyttfågelarter

På Naturaområdets datablankett nämns flera fågelarter som utgör grund för Naturaområdets skydd: trastsångare, tordmule, stjärtand, skedand, årta, snatterand, sädgås, ros Karl, bergand, rördrom, tobisgrissla, brun kärrhök, kornknarr, mindre sångsvan, sångsvan, lärkfalk, tornfalk, dubbelbeckasin, trana, törnskata, silltrut, dvärgmå, svärta, salskrake, bivråk, brushane, småfläckig sumphöna, ejder, skrântärna, fisktärna, silvertärna, höksångare, grönbena och rödbena. På Naturaområdet förekommer dessutom tre arter som är sekretessbelagda av skyddsskäl.

7. KONSEKVENSER FÖR NATURAOMRÅDET

7.1 Habitatdirektivets naturtyper

Anläggningen av en vindkraftspark har ingen direkt inverkan på habitatdirektivets naturtyper på Naturaområdet. Med beaktande av avståndet mellan projektområdet och Naturaområdet kan indirekta konsekvenser för markanvändningen förekomma högst via avrinningsvatten. Enligt en granskning av grundkartan rinner avrinningsvattnet från planeringsområdet främst via Ninjärv till Forsby å som rinner ut i Pernåviken. De kvalitativa och kvantitativa konsekvenserna för avrinningsvattnet till följd av att vindkraftverken byggs blir dock mycket små och påverkar i praktiken inte vattenkvaliteten i vattendragen nedströms. Vattenkvaliteten i Forsby å, som rinner ut i Pernåviken, påverkas i första hand av diffus belastning och punktbelastning från bebyggelse, jordbruk och annan markanvändning på åns hela avrinningsområde. Vindkraftsparken anses inte ha någon inverkan på habitatdirektivets naturtyper på Naturaområdet.

7.2 Arter i habitatdirektivets bilaga II

Byggandet av vindkraftsprojektet eller dess drift orsakar inga direkta eller indirekta konsekvenser för vattenkvaliteten i Pernåviken. Därför orsakar projektet inga konsekvenser för gråsälén, vikaren eller den citronfläckade kärtrösländan, som nämns som skyddsmotivering.

7.3 Arter i fågeldirektivets bilaga I och regelbundet förekommande flyttfågelarter

7.3.1 Konsekvenser för häckande arter

Eftersom avståndet mellan de planerade vindkraftverken och Naturaområdet är över 3,5 km kan påverkan på häckande arter uppkomma endast för de arter som finns på Naturaområdet och som har ett mycket stort revir.

Av de häckande arter som utgör skyddsmotivering för Naturaområdet kan flygturerna i jakt på föda endast för skräntärna, bivråk och två sekretessbelagda arter sträcka sig mycket långt från de egentliga häckningsplatserna. För de övriga arterna är reviret under häckningstiden betydligt lokalt. Tranan, som häckar på Naturaområdet, kan också röra sig över ett stort område. På grund av avståndet till planeringsområdet anses den här arten dock inte påverkas.

Skräntärna

Skräntärnan häckar i den yttre skärgården och mellanskärgården och den söker föda främst på grunda områden i havet. Artens födosöksflygningar kan sträcka sig påfallande långt från häckningsplatserna och arten påträffas ofta också vid sjöar och åar i inlandet. Insjöar och åar är ändå inte artens främsta födosöksområden. I närheten av projektområdet finns två sjöar, Ninjärv och Hopom träsk, men enligt tillgängliga uppgifter finns det inte skäl att anta att dessa sjöar skulle vara viktiga födoområden för det häckande beståndet på Naturaområdet. Skräntärnan häckar på skär ute i skärgården. De närmaste möjliga häckningsplatserna från planeringsområdet sett ligger på minst cirka 10 km avstånd.

Bivråk

Bivråkens flygningar i jakt på föda kan sträcka sig mycket långt från häckningsplatserna. Arten häckar dock i skogsområden, som på Naturaområdet finns främst på Sarvsalö och på de större öarna i området. Eftersom planeringsområdet ligger långt från artens sannolika häckningsområden anses projektet inte påverka artens förekomst på Naturaområdet.

För de två sekretessbelagda arterna har konsekvenserna bedömts endast i bilagan som är avsedd för myndigheterna (**Bilaga 1**). För de här arterna bedömdes inga betydande konsekvenser för Naturaområdets skyddsmål uppstå.

7.3.2 Konsekvenser för flyttande arter

När det gäller flyttande fågelarter som nämns som skyddsmotivering för Naturaområdet sker många sjöfåglars och vadars flyttning främst nattetid. Flyttningens regionala omfattning kan därför bedömas endast med hjälp av radaruppföljning eller antalet rastande fåglar på området. Vid Gammelbyviken i Pernåviken påträffas i bästa fall flera hundra sjöfåglar. Samlingarna är större på vårarna än på höstarna (Vauhkonen 2007). De rikligast förekommande arterna på området på vårarna är gräsand, kricka och storskrake.

Beträffande andfåglar som utgör grund för skyddet av Naturaområdet kan flyttningen för gäss och simänder samt salskrake ske tydligare från Naturaområdet mot fastlandet, i riktning mot planeringsområdet. Simändernas flyttning i Finland sker över en bred front, och inga tydliga

huvudflyttstråk kan urskiljas. I kustområdet styrs flyttningen ofta av långa havsvikar som Pernåviken. Det är dock inte närmare känt hur mycket Pernåviken styr flyttningen.

När det gäller andra sjöfåglar som nämns som skyddsmotivering går de främsta flyttstråken för svärta, bergand och alfågel över öppna havet och yttre skärgården vid Finska vikens område. De här arterna flyger in över fastlandet främst först vid östgränsen och vid Karelska näset.

Av de vadare som nämns som grund för skyddet flyttar brushane, grönbena och rödbena typiskt betydligt ovanför den höjd där det finns risk för kollision. Därför bedöms den planerade vindkraftsparken inte ha någon stor betydelse för de här arterna. Dubbelbeckasin är ganska sällsynt i Finland och förekommer mera sporadiskt. På grund av den sporadiska förekomsten och det ringa antalet bedöms arten inte drabbas av några konsekvenser.

Sädgås

Förekomsten av sädgäss under vårflyttningen har förändrats betydligt under de senaste åren. Förut förekom arten under flyttningen främst vid västkusten, men under de senaste åren har flyttning noterats i större omfattning i hela södra Finland. Åtminstone delvis på grund av förändringar i artens övervintringsbeteende anländer arten numera också till Finland tidigare än förut och stannar längre på de födo- och rastområden som används under flyttningen. De sädgäss som rastar i Östra Nyland och Kymmenedalen representerar nästan en underart av sädgås som häckar på den ryska tundran, tundrasädgås (*Anser fabalis rossicus*).

Tetomområdet i Lovisa ligger på ett nationellt viktigt flyttstråk för sädgåsen, som nämns som skyddsmotivering. På planeringsområdet i Tetom finns inga födoområden som är viktiga för de sädgäss som rastar vid Pernåviken. Det har inte heller observerats att gäss skulle ha regelbundna flygstråk via planeringsområdet då de flyger mellan Pernåviken och samlingsområdena i Lovisaområdet under flyttningen.

Läget för sädgåsens flygstråk i förhållande till planeringsområdet i Tetom varierar kraftigt från år till år. I samband med att Nylands förbunds 4:e etappplansplan utarbetades utreddes mängden fågelarter som flyttade via de olika vindkraftsområdena. Tetom vindkraftsområde ligger på Röjsjöområdet, som bedömdes i den 4:e etappplansplanen. Via det området uppskattades 1771 stycken sädgäss årligen vara på genomflyttning. I förhållande till Tetom planeringsområdes betydligt mindre areal, kan det genomflyttande antalet sädgäss via Tetom uppskattas till mindre än 450 individer (Ramboll 2016). Sädgåsen och andra gäss väjer mycket effektivt för vindkraftverk. Som väjningsfaktor för arten i kollisionsmodellerings rekommenderas 99,8–99,9 % (Scottish Natural Heritage 2013), vilket innebär att endast 1–2 gäss av tusen inte väjer för vindkraftverken. Eftersom Tetom vindkraftsprojekt ligger på flera kilometers avstånd från Naturaområdet orsakar det ingen sådan barriäreffekt som kunde ha praktisk betydelse för förekomsten av sädgäss på Naturaområdet. Kollisionsrisken för genomflyttande sädgäss kan också bedömas vara betydelselös med tanke på Naturaområdets skyddsmotiveringar.

Sångsvan och mindre sångsvan

Sångsvanarnas främsta flyttstråk i Finland går längs västkusten. På andra håll i Finland är flyttningen glesare och mera spridd. På Tetomområdet i Lovisa finns inga betydande flyttstråk för sångsvanar och i Tetom planeringsområdes näromgivning har svanarna inga viktiga samlingsområden från vilka de skulle göra regelbundna flygturer via planeringsområdet till Naturaområdet. Flyttande sångsvanar flyger ofta nedanför vindkraftverkens rotorhöjd, i höjd med trädtopparna och på lägsta möjliga flyghöjd som backarna tillåter. På grund av att sångsvanens flyttning är spridd och planeringsområdet är litet, bedöms vindkraftsprojektet inte utgöra något betydande hinder eller orsaka kollision för sångsvanar som häckar eller rastar på Naturaområdet.

För mindre sångsvan går flyttningen på våren främst via de södra delarna av Finska viken till Karelska näset och vidare till norra Ryssland. På finskt territorialvatten påträffas de största flyttmängderna i närheten av östgränsen, och de mindre sångsvanar som flyttar via det finländska fastlandet representerar en bråkdel av hela det flyttande beståndet. Vid de rastområden som mindre sångsvan använder i Finland under flyttningen påträffas i allmänhet högst några tiotal individer, vanligen mindre än 10 individer. Vid Pernåviken anses arten vara en mycket fåtalig art i fråga om flyttande antal och projektet bedöms inte ha någon påtaglig betydelse för artens förekomst på Naturaområdet under flyttningen.

8. KUMULATIVA EFFEKTER

8.1 Vindkraftsparken i Gammelby

Ett projekt som eventuellt kan bidra till kumulativa effekter är Gammelby vindkraftspark, som planeras väster om Gammelbyviken, som ligger i Pernåviken. För området utarbetas en delgeneralplan som ska möjliggöra byggande av vindkraft på området. Delgeneralplanen är under beredning och 8 vindkraftverk planeras preliminärt på området. Planeringsområdet i Gammelby ligger 2,4 km väster om Gammelbyviken, som ingår i Naturaområdet, och 7 km sydväst om planeringsområdet i Tetom.

Figur 3. Läget för Gammelby planeringsområde.

Konsekvenserna för de fågelarter som utgör skyddsmotivering är likartade som på Tetomområdet och de har bedömts bli små och sakna betydelse för vindkraftsprojektet i Gammelby.

Vindkraftsprojekten i Tetom och Gammelby bedöms inte orsaka några betydande kumulativa effekter som påverkar de naturvärden som utgör grund för skyddet av Naturaområdet Pernåvikarnas och Pernå skärgårds havsskyddsområde.

8.2 Andra vindkraftsområden i Nylands 4:e etappplansplan

I samband med Nylands 4:e etappplansplan har det gjorts en bedömning av de kumulativa effekterna för fåglarna på alla de områden som i planen är anvisade som lämpliga för vindkraftsproduktion (Ramboll 2016). I bedömningen av Lovisaregionen ingick fyra landbaserade vindkraftsområden. De här områdena och deras beräknade kraftverksdimensionering är:

- Övre-Rikeby, 11–32 kraftverk
- Röjsjö (inklusive området för Tetom vindkraftsdelgeneralplan), 16–48 kraftverk
- Lappträsk-Lovisa, 33–100 kraftverk
- Gammelby (området som anges i delgeneralplanen) 9 kraftverk

Enligt bedömningen kunde de här vindkraftsområdena byggas utan påtagliga negativa kumulativa effekter för något Naturaområde. I bedömningen ingick Naturaområdet Pernåvikarnas och Pernå skärgårds havsskyddsområde.

8.3 Sammandrag av de kumulativa effekterna

Delgeneralplanen för vindkraft i Tetom bedöms inte tillsammans med något känt projekt eller någon känd plan orsaka betydande skadliga kumulativa effekter för Naturaområdet Pernåvikarnas och Pernå skärgårds havsskyddsområde.

9. OSÄKERHETSFAKTORER

Det finns inga betydande osäkerhetsfaktorer förknippade med konsekvensbedömningen. Beträffande konsekvenserna av vindkraftsbyggandet för habitatdirektivets naturtyper eller arterna i dess bilaga II ingår inga betydande risker eller osäkerheter. De största osäkerhetsfaktorerna ingår i bedömningen av konsekvenserna för flyttfåglarna. Men inte heller dessa bedöms bli betydande. För flyttfåglarna finns årliga variationer i flyttningstidpunkten och var flyttstråken går, och under vissa år kan antalet flyttande fåglar avvika betydligt från det genomsnittliga antalet.

10. SLUTSATSER

Tetom vindkraftsprojekt i Lovisa försämrar sannolikt inte väsentligt de naturvärden som utgör grund för att Naturaområdet Pernåvikarnas och Pernå skärgårds havsskyddsområde har införlivats i nätverket Natura 2000. Därför anses en Naturabedömning enligt naturvårdslagen 65 § inte vara nödvändig.

Ramboll Finland

23.9.2019 Lahtis

Jussi Mäkinen

FM miljöekolog

Kaisa Torri

FM biolog

11. KÄLLOR

Gensbøl, B. & Koskimies, P. 1995. Suomen ja Euroopan päiväpetolinnut. 3.painos. WSOY.

Luomus. 2014. Satelliittisääkset-hanke. Verkkojulkaisu: <<http://www.luomus.fi/fi/satelliittisaakset>>, luettu 10.4.2015. Jukka-, Pete-, Eikka-, Ilmari- ja Heikki-sääksen koostetietoihin pohjautuen.

European Environment Agency. 2015. Natura 2000-standard data form: Pernajanlahtien ja Pernajan saariston merensuojelualue. Verkkojulkaisu: <<http://natura2000.eea.europa.eu/Natura2000/SDF.aspx?site=FI0100078>>, luettu 5.5.2015.

Ramboll 2016. Tuulivoima-alueiden yhteisvaikutukset muuttolinnustoon, Natura-alueisiin sekä suuriin petolintuihin. Ramboll Oy.

Sääksisäätiö. 2014. Sääksisäätiön suositus sääksen pesäpaikkojen huomioon ottamiseksi tuulipuistojen suunnittelutyössä. Verkkojulkaisu: <<http://www.saaksisaatio.fi/index.php/saaeksi-saaetioe/suojelutoiminta>>, luettu 5.5.2015. Päivitetty 2014.

Vauhkonen, M. 2007. Pernajan Gammelbyvikenin hoito- ja käyttösunnitelma 2005-2014. Uudenmaan ympäristökeskuksen raportteja 5/2007. Uudenmaan ympäristökeskus.

WWF Suomi. 2015. Ohje merikotkien huomioon ottamiseksi tuulivoimaloita suunniteltaessa. < <https://wwf.fi/mediabank/7087.pdf>>, luettu 5.5.2015, päivitetty 2/2015